

Al 80 jaar lang herdenken wij op 4 mei ook hier in Uithuizermeeden de slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog vanuit de voormalige gemeente Uithuizermeeden. Op het monument aan de Vlasakker staan 9 namen vermeld die slachtoffer zijn geworden van 5 jaar onderdrukking. Het waren inwoners van Uithuizermeeden, Oldenzijl, Roodeschool en Oudeschip. Vaak nog jonge jongens die op 'een verkeerde plaats waren op een verkeerde tijd.’

Het monument is in 1949 onthuld en konden we tot aan 1979 vinden in de gevel van het voormalige gemeentehuis. Vanwege de herindeling is het monument daarna verhuisd naar de Vlasakker.

Voor zover bekend zijn er in de voormalige gemeente Uithuizermeeden circa 23 personen slachtoffer geworden vanwege oorlogsgeweld of zijn 'slachtoffer geworden van de oorlog.' In de herinneringsdienst van 4 mei j.l. hebben we nog één keer de namen genoemd van diegene die staan vermeld op het monument. Nog één keer het verhaal achter 'de naam'. Wie was deze persoon en wat is er gebeurd dat hij zijn inzet uiteindelijk met de dood moest bekopen.

Titel van deze bijeenkomst was afkomstig van het in 2019 uitgebracht boekje waarin de slachtoffers staan omschreven die een struikel- of herdenkingssteen hebben gekregen; “Niemand wordt vergeten”.

Ook de namen van diegene die niet vermeld staan op het monument maar waarvan we de namen kunnen lezen in het boekje “Niemand wordt vergeten” hebben we in deze dienst genoemd.

Kornelis van den Berg / Oudeschip / 31 jaar

Pieter Emmelkamp / Oosternieland / 26 jaar

Berend Werkman / Uithuizen / 26 jaar

Sikke Heerlijn / Oosternieland / 23 jaar

Pieter Roelof van der Mei / Roodeschool / 21 jaar

Jacob Venhuis / Uithuizermeeden / 39 jaar

Jacob de Vries / Oosternieland / 33 jaar

Ilbina Kundina Zelvius / Roodeschool / 64 jaar

Pieter van Dijk / Hilversum (Uithuizermeeden - Eendekooi) / 22 jaar

“Niemand wordt vergeten”

mei 2025

De vijf meisjes die om het leven kwamen nabij Slagerij Buikema:

Nieske Trijnje Elema / Uithuizermeeden / 15 jaar

Adriana Kooij / Uithuizermeeden / 11 jaar

Immy Oosterhuis / Uithuizermeeden / 13 jaar

Jakobje Smid / Uithuizermeeden / 13 jaar

Bettie Smid / Uithuizermeeden / 11 jaar

De herinneringsdienst “Niemand wordt vergeten” is georganiseerd door:

Janke Biewenga

Wouter Wiersema

Martin Piersma

Tineke Kramer

Eva Bulstra

Wietske Biewenga

Jasper Spijk

De 9 verhalen achter de namen die vermeld staan op het monument:

Derk Boelema

Derk Boelema wordt geboren op 29 juni 1895 in Kantens en trouwde op 18 mei 1932 met Geertruida Mos. Hun bruiloftsfeest werd gehouden in de schuur van zwager en zuster Willem en Grietje Mos-Knol aan de Hefswalsterweg 10, het huis naast de voormalige bakkerij van Tiekstra. Op dezelfde dag trouwden ook Willem en Grietje Mos-Knol, het was een gezamenlijk bruiloftsfeest. Willem en Grietje Mos-Knol waren mijn opa en oma.

Willem was aannemer en Derk was schilder. In de oorlogsperiode waren beiden actief in het verzet. Als op zondag 6 augustus 1944 oud-predikant Schele preekte in de Gereformeerde kerk (er was extra kerkbezoek) omsingelden de Duitsers de kerk in de hoop er jongens te vinden die normaliter te werk gesteld moesten worden in Duitsland. De koster liep de kansel op om de dominee wat in het oor te fluisteren. Deze deelde mee daarop mee halverwege de preek dat de kerk omsingeld was. Alle jongemannen verstopten zich in de kerk. “Na de dienst”, zo staat geschreven, “volgde er een huiszoeking en werden er niet alleen jongens in de toren opgepakt maar vonden de Duitsers ook verschillende radio’s onder de vloer van kerk”. “Die moesten dan afkomstig zijn van timmerlui of schilders die aan de kerk werkten”.

In de Groninger archieven kunnen we lezen dat op 10 augustus Derk Boelema is opgepakt door de Nederlandse SD in verband met het in bezit hebben van een radio. Er zouden 4 mensen zijn opgepakt”, aldus het verhaal in het archief. Wie waren dan de andere mensen die zijn opgepakt? Daarvoor ontdekte ik in een nooit gepubliceerd manuscript uit de jaren '90 van voormalig conservator van het Groninger Museum Egge Knol dat ook mijn opa, Willem Mos, was opgepakt. Op de zolder, boven de timmerwerkplaats, was er naast fietsen ook plaats voor onderduikers zoals ene Henk Bosch, leraar uit Laren. Via familie uit Gorkum kwamen er verschillende mensen uit die buurt onderduiken op Hefswal als ‘de grond te heet was geworden onder hun voeten’. Dat Willem werd opgepakt kwam voornamelijk dat hij als timmerman, bij toerbeurt, ook klusjes in de kerk deed, net als zijn zwager Derk. Derk en zwager Willem werden verhoord in het Scholtenhuis. Omdat de vrouw van Derk geen losgeld wilde betalen, “Volgens haar had Derk immers niets gedaan”, bleef Derk gevangen. Het blijft onduidelijk of er losgeld is betaald voor zwager Willem en wie dan de andere 2 personen zijn die na de inval in de kerk zijn opgepakt.

Op 29 augustus 1944 wordt hij overgeplaatst naar Kamp Amersfoort. Ruim een week later, op 8 september 1944, vertrekt hij naar Neuengamme. Hier overlijdt Derk op 24 oktober 1944 op 49-jarige leeftijd.

In de oorlogsjaren woonden Derk en Geertruida in de woning Hoofdstraat 147. (later ook bekend als de groentewinkel van Kazemier.

Precies 50 jaar later, op 7 juni 1994 overlijdt Geertruida Boelema-Mos.

Barteld Kooi

Barteld Kooi, oudste zoon van Harm Kooi en Martje Broekhuizen, is geboren op 20 april 1914 in Uithuizermeeden. Hij groeide op in een groot gezin met vier broers en zes zussen. Hij werd net als zijn vader ook timmerman. Hij was een vakman en in z'n vrije tijd maakte hij speelgoed. Barteld was ook muzikaal. Hij speelde orgel en op zondagavond werd er met het hele gezin rond het orgel gezongen. Ook speelde hij trompet bij muziekvereniging "Oranje-Nassau" en zong hij in het koor. Hij was voorzitter van de jongelingsvereniging. Kortom een veelzijdig en sociaal man.

Toen de oorlog dreigde, werd Barteld opgeroepen en geleverd in Loosduinen als soldaat bij de 1^e Compagnie van het 2^e Bataljon van het Regiment Grenadiers. Zij raakten daar in gevecht met een grote Duitse luchtlandingsdivisie van 430 transportvliegtuigen, 250 jachtvliegtuigen en 200 bommenwerpers die de Koningin, de regering en het opperbevel in Den Haag gevangen wilden nemen.

Tijdens het gevecht lag Barteld in de vuurlinie. Daar kreeg hij een kogel in zijn borst en voelde hij dat hij ging sterven. Twee vrienden uit Groningen waren bij hem. Zij

“Niemand wordt vergeten”

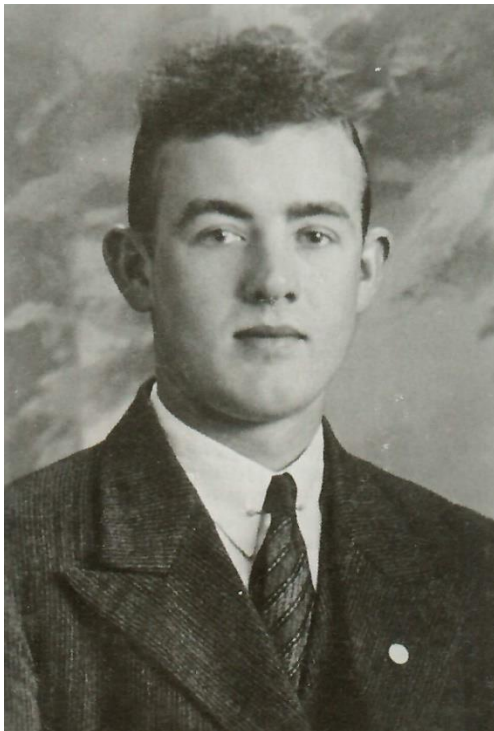
mei 2025

brachten de laatste boodschap van Barteld over: ‘doe de groeten aan mijn ouders, ik ga naar Jezus’.

Barteld werd door zijn familie gemist. Hij is begraven op het Militaire Erehof op de Algemene begraafplaats in Den Haag. Een verzoek om het lichaam van Barteld te herbegraven in Uithuizermeeden werd door de burgemeester van Den Haag afgewezen.

Barteld gebruikte als voorzitter van de jongelingsvereniging tijdens een inleiding de tekst: Zet je lamp niet onder de korenmaat maar op een standaard, zodat hij kan schijnen”. En dat heeft hij zeker gedaan. Hij heeft moed getoond en gestreden voor de vrijheid van ons land.

Voor het huis aan de Hoofdstraat 106 in Uithuizermeeden ligt een struikelsteen ter nagedachtenis aan Barteld. Barteld werd slecht 26 jaar oud.

Jan Huizingh

Jan Huizingh, geboren op 28 januari 1923, was de oudste zoon uit een gezin van 4 kinderen. Na de geboorte van Jan verhuisde het gezin van Zandeweer naar Oldenzijl en ging wonen in het huis dat nu nummer 11 heeft aan de Oldenzijlsterweg. Vader Huizingh was werkzaam in de landbouw als arbeider bij diverse boeren in de naaste omgeving van Oldenzijl. De familie Huizingh had een winkel in kruidenierswaren, gerund door mevrouw Huizingh waarbij de bestellingen door zoon Roelof Jan werden rondgebracht.

Jan had zich niet gemeld voor tewerkstelling in Duitsland en moest daarom onderduiken. Dat deed hij gewoon bij zijn ouders thuis. Overdag werkte Jan op een tamelijk afgelegen boerderij aan de Battenweg 8 en tussen de middag ging hij gewoon naar huis om te eten.

Zo ook op 25 april 1944.

Die dag was er een grote razzia geweest in Bedum en Middelstum en omgeving. Daaraan was ook meegewerkt door Duitse soldaten die in Roodeschool waren gelegerd. Ze waren per fiets op de terugweg - en die voerde door Oldenzijl - juist op het moment dat Jan onderweg was naar huis. Op de kruising met de Dijkumerweg, waar de Battenweg overgaat in de Oldenzijlsterweg, zag Jan de soldaten en keerde ijlings om. Voor de soldaten het sein om in actie te komen. Ze konden Jan achterhalen, molesteerden en arresteerden hem en namen hem mee naar Roodeschool.

Per trein werd Jan naar het Huis van Bewaring in Groningen gebracht. Vanuit zijn cel in Groningen schrijft hij op donderdag 27 april 1944 nog een brief aan zijn ouders waarin hij vraagt om kleren, geld, een pen en andere zaken die hij nodig heeft naar Groningen te sturen. Hij vertelde dat hij 's avonds uit de cel is gehaald en op het bureau moest komen waar hij 2 andere jongens uit de stad trof. Tegen zijn ouders schrijft Jan;

"Het spijt mij erg dat ik niet bij u kon blijven, maar ik kon niet anders. Zo is het leven nu eenmaal voorspoed en tegenspoed. Maar ik zal mij er wel doorheen zien te krijgen. DE Heere zal met mij zijn in de uren van droefheid". Hij wist op dat moment al dat hij naar kamp Amersfoort zou worden getransporteerd en daarna naar Duitsland moeten...*"Maak u niet bezorgd, ik ben nog dezelfde Jan gebleven".*

Medio mei 1944 ging Jan op transport naar Duitsland en stapte uit op het station van Oberhausen en kwam terecht in het Lager Feldstrasse in Rheinhausen bij Duisburg. De leefomstandigheden waren slecht. Het werk ging nog wel. Jan zat bij de Holzbau en moest helpen met het zetten van ruiten in het (door bombardementen getroffen) ziekenhuis. Daarbij kreeg hij nog wel eens wat eten toegeschoven van dienstdoende zusters.

In het kamp waar Jan verbleef bleek een difterie epidemie te zijn uitgebroken. Jan was 1 van de slachtoffers. Hij overleed op 8 juni 1944 aan deze ziekte; s 'morgens om 7.20 werd Jan dood in zijn bed aangetroffen.

Dankzij een medegevangene, Jaap Matthijs, die ontsnapte uit het kamp en veilig terugkwam naar Nederland, wist de familie dat Jan begraven was op het kerkhof in het plaatsje Trompet, iets ten noorden van Rheinhausen. In 1951 werd het lichaam van Jan opgegraven en naar Nederland overgebracht om herbegraven te worden op de Algemene Begraafplaats te Zandeweer.

Jan Huizingh is 21 jaar geworden.

Sietse Willem Hendrik Bergsma

Sietse Bergsma wordt op 10 september 1901 geboren als zoon van Hendrik Bergsma en Ida Alida Rademaker. Hij trouwt op 3 maart 1925 met Elsiena Kundina Boomgaardt en ze gaan wonen aan de Parallelweg in Uithuizermeeden. Sietse werkte als eerste ambtenaar op de secretarie van de gemeente Uithuizermeeden.

Door zijn werk op het gemeentehuis was Sietse vaak eerder op de hoogte van alles wat er speelde in oorlogstijd dan de gemiddelde inwoner. Op zijn verzetssysteemkaart staat dat hij zes onderduikers in huis had. Hij zorgde voor valse persoonsbewijzen voor deze onderduikers en heeft de ondergrondse organisatie belangrijke diensten bewezen door zijn nauwe contact met het bevolkingsregister. Ook zette hij de distributiedienst voor het verzet.

Veel informatie die in de gemeentelijke 'NSB-keuken' werd besproken kwam door zijn bemiddeling bij het verzet terecht. Bij de invasie in Frankrijk op 6 juni 1944 trad hij

op als verbindingsman tussen de Ordedienst en één van de zenders die op de boerderij van de landbouwer Bene Roelf Westerdijk was ondergebracht. Na inval op deze boerderij dook Sietse tijdelijk onder maar ging toch weer voor de ondergrondse aan het werk.

In februari 1945 is Sietse door de Sicherheitsdienst gearresteerd. Hij probeerde nog uit zijn huis te vluchten maar bij de nabijgelegen pastorietaan werd hij gevangengenomen en mishandeld. Hij werd vervoerd naar het huis van bewaring in Groningen en op 8 april 1945 met enkele anderen overgebracht naar Norg. Daar is deze groep mannen in het bos doodgeschoten en in een massagraf geworpen. Op 11 april 1945 wordt dit massagraf ontdekt.

In Norg is een verzetsmonument opgericht ter nagedachtenis aan deze 8 verzetsmannen die daar in april door de bezetter zijn gefusilleerd. De namen van de 8 slachtoffers staan hierop vermeld en de tekst: “Er is een weten van elkaar dat tijd en afstand overwint”.

Sietse Bergsma werd 43 jaar. Hij was een moedig man die veel voor het verzetswerk heeft betekend. Hij is begraven in Uithuizermeeden. Zijn weduwe mocht na de oorlog de bezittingen van haar man in ontvangst nemen. Hierbij zat een overhemd waarop aan de rugkant in minutieuze uitgerafelde steekjes het woord JEZUS stond.

De Parallelweg waar Sietse woonde heeft na de oorlog de naam Bergsmastraat gekregen.

Jan Buitenwerf

Jan Buitenwerf is op 2 september 1915 geboren en woonde met zijn ouders, Riewert Buitenwerf en Derkje Weerdt op de Prinsenhof 14 in Roodeschool.

Op 22 juli 1935 werd Jan opgeroepen om zijn militaire dienstplicht te vervullen. Hij kwam bij het 12^e regiment infanterie in Groningen. Toen hij klaar was met zijn dienstplicht kreeg hij verkering met Lina Brontsema uit Oudeschip. In het voorjaar van 1940 gingen ze in ondertrouw en de trouwdatum zou 4 juni 1940 worden.

Bij de mobilisatie werd Jan opgeroepen en hij moest naar de kazerne in Haarlem. Op zaterdag 4 mei 1940 was hij nog een dag thuis omdat hij verlof had. Daarna moest Jan weer naar Haarlem en werd het 12^e regiment ingezet bij het verdedigen van de vliegvelden rond Rotterdam en Den Haag.

Dit regiment vocht bij Delft en Overschie. Op 14 mei 1940 is Jan gestorven in Overschie toen ze op weg waren naar het vliegveld Zestienhoven, om dat te verdedigen. Ze werden onder vuur genomen vanuit een koekjesfabriek bij de Schie, waarschijnlijk door leden van de NSB. Op 15 mei is Jan begraven op de begraafplaats Jaffa in Delft, hier staat ook een monument ter gedachtenis aan de 67 gesneuvelden daar in de omgeving.

In juni 1940 is Jan herbegraven op de Algemene Begraafplaats te Oosteinde. Op 26 januari 1948 werd hem postuum het Oorlogherinneringskruis met gesp uitgereikt.

In 2019 is bij zijn voormalig ouderlijk huis aan de Prinsenhof 14 te Roodeschool een herdenkingssteen gelegd.

Jan Buitenwerf is 24 jaar geworden.

Jacob Baar

Jacob Baar is geboren op 2 februari 1924, hij was 1 van de 5 zonen van Siewert Baar en Anje Pieterman en ze woonden aan de Molenweg 7 in Oudeschip.

Om principiële gronden weigerde Jacob voor de Duitsers te gaan werken. Hij ging onderduiken bij de familie Buitenwerf aan de Kolholsterweg in Kolhol. Overdag kwamen daar ook 2 jongens uit Spijk bij, die zich ook verscholen voor de Duitsers. Jacob en de 2 andere jongens hielpen overdag mee op de boerderij.

Eind 1943 ging het gerucht dat er onderduikers bij Buitenwerf zaten. Jacob vond een nieuw onderduikadres in Middelstum, maar na verraad werd het daar ook te gevaarlijk en ging hij begin 1944 weer terug naar de familie Buitenwerf, ze dachten dat het er nu wel veilig was.

Maar op 16 februari 1944 hielden de Duitsers een grote razzia in de gemeenten 't Zandt en Bierum. Toen de onderduikers zagen dat er 11 soldaten bij Buitenwerf uit de auto stapten, sloegen ze op de vlucht. Mevrouw Buitenwerf kon nog net alle spullen die op extra mensen wezen van tafel halen.

Er was afgesproken dat als ze moesten vluchten, ze dit nooit met klompen aan mochten doen maar Jacob had net nieuwe klompen en was hieraan gehecht en hield ze dus aan. Hij kwam ten val toen hij over een sloot sprong en werd neergeschoten. De andere 2 jongens konden vluchten en overleefden de oorlog.

Jacob werd zwaargewond de boerderij binnen gedragen en verhoord, en daarna met de ambulance naar Groningen gebracht maar tussen Kolhol en 't Zandt bezweek hij al aan zijn verwondingen.

Op 21 februari 1944 werd Jacob Baar begraven op de Algemene begraafplaats in Oosteinde. Op zijn graf staat een klomp.

In 2019 is er bij zijn voormalig ouderlijk huis een Stolperstein gelegd.

Jacob Baar is 20 jaar geworden.

Ben Roelf Westerdijk

Bene Westerdijk is op 15 juni 1909 geboren en kwam op 8-jarige leeftijd met zijn ouders en broers en zus aan de Hooilandseweg 145 te Roodeschool wonen. In 1937 trouwde hij met Altina Winter en in 1939 verhuisden ze naar de boerderij van de tantes Rijzebol aan de Dwarsweg 1 in Uithuizermeeden. Altina werd al gauw ziek en overleed in 1943.

Bene zat in de verzetsgroep van Uithuizermeeden. In de boerderij waren onderduikers, wapens en in het najaar van 1944 kwam er ook een radiozendinstallatie bij. Toen hem gevraagd werd of er een zender op zijn boerderij geplaatst kon worden, zei Bene gelijk ja. Hij twijfelde geen moment, omdat hij het zag als zijn plicht. Het was een geloofsdaad voor hem, hij was niet bang voor eventuele gevolgen voor hemzelf, wel voor zijn huisgenoten. Een Christen was hij in woord en daad.

Op 6 februari 1945 peilden de Duitsers de zender en vielen de boerderij binnen, 30 tot 40 soldaten omsingelden de boerderij en deden een inval. Bene en 2 anderen probeerden al schietend weg te komen, één liep naar de eendenkooi en is daar doodgeschoten, Bene Westerdijk en Gerrit Bakker, dit was de radiotechnicus, werden zwaargewond afgevoerd naar het Scholtenshuis in Groningen.

Beide mannen zijn in april doodgeschoten in het bosgebied Oosterduinen bij Norg. De 2 lichamen zijn gevonden in een klein graf bij 2 massagraven in de Oosterduinen bij Norg. Bene Westerdijk lag onder in het graf en Gerrit Bakker daar bovenop.

Bene Westerdijk is op 4 mei 1945 naast zijn vrouw herbegraven op de Algemene Begraafplaats van Oosteinde.

In 1995 wordt er in Norg op de Brink naast de kerk een monument onthuld, hier staan Bene Westerdijk en Gerrit Bakker ook op vermeld.

Bene Westerdijk is 35 jaar geworden.

Eize Jonker

Eize Jonker werd geboren op 23 juli 1923 in Roodeschool. Hij was het zevende kind van in totaal veertien kinderen van Pieter Jonker en Pieterke Pastoor. Toen Eize van school kwam koos hij ervoor om bij bakker Hein te gaan werken die een paar huizen verderop woonde. In 1942 werd hij 19 jaar en werd opgeroepen om in Duitsland te gaan werken. Om hieraan te ontkomen dook Eize onder. Met vervalste papieren kon hij aan de slag bij bakker Arwet in Hippolytushoef op het voormalige eiland Wieringen in de kop van Noord-Holland. Hij kreeg verkering met bakkersdochter Nelly en ze verloofden zich om na de oorlog te gaan trouwen.

Eize kreeg zoveel heimwee dat hij het waagde om naar Roodeschool te reizen. Via een tante in Onderdendam kwam hij op een zaterdagavond in juli 1944 naar Roodeschool en sliep bij buurman kruidenier Alkema. Onderweg naar de kerk op zondagmorgen vertelde Alkema aan Jonker: “*Vanmiddag komt Eize*”. Dit werd door anderen gehoord en helaas ook verder verteld aan een foute dorpsgenoot. Die man heeft 's avonds aan het raam van Jonker staan luisteren en de zaak verraden.

Toen Eize 's maandags met de trein naar Groningen reisde werd hij aangehouden en belandde via het Scholtenshuis in kamp Amersfoort. Vandaar is hij op 8 september, met hetzelfde transport als Egbert Hein, naar Neuengamme gestuurd.

Daar is hij op 8 januari 1945, om 5.00 uur 's morgens dien gevolg van de geleden ontberingen overleden. De familie is lang onzeker geweest over zijn lot, het bericht van overlijden door het Rode Kruis kwam pas na de bevrijding. Eize is begraven op het Ereveld Hamburg-Ohlsdorf.

In het boek Meij 650 wordt abusievelijk vermeld dat Eize zich onder de slachtoffers van een door de Engelsen gebombardeerd schip dat vol gevangenen onderweg naar Denemarken zou hebben bevonden. De luistervink die Eize heeft verraden, is na de oorlog opgepakt en veroordeeld tot een werkstraf in de mijnen in Limburg.

Egbert Hein

Egbert Hein werd geboren op 18 november 1921 in Roodeschool. Na zijn schooltijd ging Egbert aan de slag in het bakkersbedrijf van zijn vader aan de Hooilandseweg 36. Ongetwijfeld zal het in de bedoeling hebben gelegen dat hij in de toekomst de zaak zou gaan overnemen. Het was een florissant bedrijf, er waren meer bakkers in Roodeschool, maar Hein hoorde bij de best renderende.

Als de bezetter (jonge) mannen voor tewerkstelling naar Duitsland begon te sturen, kreeg Egbert daarvan vrijstelling omdat hij onmisbaar was voor de voedselvoorziening. Het is niet geheel duidelijk wanneer dit was. De archieven spreken elkaar hierin tegen.

In 1943 moesten alle radio's worden ingeleverd. Om te kunnen nagaan wie in het bezit was van een toestel, lieten de Duitsers de plaatselijke leverancier een lijst maken van mensen die daar een toestel hadden aangeschaft. Daarop stond ook de naam Hein en die had niks ingeleverd! In augustus 1944 kwam er een huiszoeking en werd de radio gevonden. Egbert werd gearresteerd en naar Groningen gebracht.

Zijn zus Annie heeft hem daar kunnen opzoeken op 28 augustus. Diezelfde dag schreef Egbert een brief aan zijn ouders waarin stond dat hij de volgende dag naar Amersfoort zou gaan. Daar is hij maar kort verbleven. Op 8 september is hij naar Neuengamme bij Hamburg gebracht en vandaar op 25 september naar Husum-Schwesing in de buurt van de Deense grens. Daar moesten de gevangenen brede en diepe tankgrachten graven voor de Friesenwall. Egbert heeft dit zware werk niet overleefd. Hij stierf op 9 oktober 1944. De familie werd pas maanden later ingelicht via het Rode Kruis.

Na de oorlog is zijn lichaam teruggevonden en herbegraven op het Ereveld in Loenen in vak D, nummer 121.

Egbert Hein is 22 jaar geworden.

1ste herdenkingssamenkomst op 4 mei 1946

Herdenkingssamenkomst bij het voormalige gemeentehuis 1960